

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

דוד סימן-טוב ז"ל

בן לאה ורפאל

נולד בירושלים

בתאריך י"ג בניסן תרפ"ו, 28/3/1926

שרת בפלמ"ח

נפל בפעילות מבצעית בליל הגשרים

בתאריך י"ח בסיון תש"ו, 17/6/1946

נקבר בקבר אחים בחוף אכזיב

הותיר אחריו אב, אחים ואחיות

בן 20 בנפלו

קורות חיים

בן לאה ורפאל. נולד ב"יג בניסן תרפ"ו (28.3.1926) בירושלים, דור שלישי למשפחתו בעיר. תחילה למד בבית הספר העממי "תחכמוני" ואחר כך המשיך את לימודיו בגימנסיה "בגרות", שבה סיים את השכלתו התיכונית וקיבל תעודת-בגרות. בצד לימודיו בגימנסיה עבד לפרנסתו ולפרנסת משפחתו. היה נער סגור ושתקן ועם זאת בעל נטייה פיוטית שהביעה בכתב, כפי שמעיד עליו מחנכו מתקופת לימודיו בתיכון הערב: "חיבוריו הצטיינו בגילוי לב, ברצון לפתוח את שערי נשמתו... נפש גלויה, ישרה וזכה". עם סיום הלימודים והבחינות הצטרף דוד לשורות הפלמ"ח ושם התבלט באומץ-לב, אחריות זריזות וכשרון. הוא השתתף בפעולות הבאות: שחרור עצורי עתלית (9.10.1945) פיצוץ תחנת הרדאר בגבעת אולגה (20.1.1946), התקפה על משטרת שפרעם (21.2.1946) ולבסוף - "ליל הגשרים". אור ל"ח בסיון תש"ו (16/17.6.1946) נערך מבצע "ליל הגשרים" שבמסגרתו יצאו יחידות פלמ"ח לפוצץ אחד-עשר גשרי כבישים ומסילות ברזל בשמונה מקומות בארץ, על מנת לנתק מן הארצות השכנות. דוד יצא עם יחידת פלמ"ח לפוצץ שני גשרים, גשר הרכבת וגשר הכביש, שנטו על נחל אכזיב. היחידה נתקלה באש שירו נוטרי הגשרים, וארבעה-עשר לוחמים נהרגו; שלושה-עשר מתוכם ודוד ביניהם, נהרגו כשהאש פגעה בחומר הנפץ שנשאו אתם וגשר הרכבת נהרס על הלוחמים

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

שתפסו מחסה בן עמודיו. הוא הובא למנוחת עולמים בקבר אחים בבית העלמין שבחוף הכרמל. הניח אב, אחים ואחיות. בשנת תשכ"ח (1968) הועברו עצמותיהם של י"ג חללי הפעולה לקבר שנכרה בלב האנדרטה שהוקמה לזכרם במקום נפילתם.

ביוני 1947 יצאה לאור חוברת לזכר הי"ד שהשתתפו בפיצוץ הגשר ובה דברי מחנכו של דוד מתקופת לימודיו בבית הספר התיכון; שמו הונצח גם בספר הפלמ"ח.

משימת החבלה בשני הגשרים הוטלה על כוח מהגדוד הראשון שמנה 43 לוחמים, בפיקודו של נחמיה שיין, מפקד פלוגה א'.
נחל אכזיב (ואדי קוריין) זורם אל הים התיכון, דרומית לראש-הנקרה, בסמוך לכפר הערבי א-זיב. שני גשרים בגודל בינוני עברו על הנחל, במרחק 50 מטר זה מזה: גשר מסילת ברזל וגשר כביש. הגשרים קישרו בין ארץ ישראל לבין לבנון. בקרבתם שכנו מחנות צבא בריטים, והם נשמרו על-ידי מחלקה של נוטרים ערבים.
משימת החבלה בשני הגשרים הוטלה על כוח מהגדוד הראשון שמנה 43 לוחמים, בפיקודו של נחמיה שיין, מפקד פלוגה א'. בפעולה השתתפו לוחמים ממחלקות הפלמ"ח ששכנו בקיבוצים עין-חרוד וגניגר. יונתן (גיוני) דולינסקי (דותן), מפקד מחלקת גניגר, נקבע כסגן מפקד הפעולה. לכוח הצטרף יחיעם וייץ ששירת בעבר כמדריך הגדודי של הגדוד השלישי. האימונים לקראת הפשיטה נערכו באזור מעיין חרוד. לפיצוץ הגשרים הוקצו 300 ק"ג חומר נפץ, 150 ק"ג עבור כל גשר. חומרי הנפץ התקבלו ממחצבות 'סולל בונה' ונארזו בתרמילים שמשקל כל אחד מהם הגיע ל- 25 ק"ג.

ארבעה-עשר לוחמים לא שבו מהפעולה בגשרי אכזיב, שנערכה בלילה שבין ה' 16 - ל- 17 ביוני 1946, במסגרת מבצע 'ליל הגשרים'. מלבד גופתו של יחיעם וייץ, שנמצאה והובאה למנוחת עולמים בלוויית-המונים בהר הזיתים בירושלים, לא נמצאו גופות הנופלים. בהודעה של מיפקדת הצבא הבריטי, שפורסמה למחרת הפעולה, נאמר כי ארבעה יהודים נהרגו בהתפוצצות ושניים נוספים נמצאו מתים מאש שנורתה בעת הפעולה.
אנשי 'חברה קדישא' יצאו למקום הפיצוץ בליווי סמל בריטי, ועימם אנשי המודיעין של ה'הגנה' מחופשים לקברנים, בכדי לחפש אחר גופות הנופלים או שרידיהם. הם אספו שקים עם שרידי גופות במשך יום תמים. השרידים נטמנו בקבר אחים, בבית-העלמין שליד חוף הכרמל. כעבור חודשים אחדים הונחה על קבר האחים מצבת אבן בה נכתב: "פה נטמנו איברים שנקרעו לגזרים, שרידי הקדושים שניספו במערכה ליד גשרי א-זיב."
זמן רב רווחו שמועות שונות ביחס לגורלם של חללי גשרי אכזיב. מיד לאחר האסון ניהלה ה'הגנה' חקירה מסועפת שתכליתה לאסוף מידע בנושא. הייתה סברה אחת שחלק מהלוחמים ברחו להרים וממתנים עד יעבור זעם. שמועות אחרות גרסו שכמה מהנעדרים נפצעו ונישבו בידי הבריטים או הועברו לסוריה על-ידי הערבים. ה'מסתערבים' גבו עדויות מתושבי האזור הערבים, מהנוטרים שהיו בגשר ומחיילים בריטים. במקום האירוע נאספו כפתורים, חלקי שעונים ושברי עטים. שרידים נוספים וחלקי ציוד הועברו על-ידי ערביי הכפר א-זיב ל'מוכתר' קיבוץ מצובה ונקברו בתוך תרמיל בבית-הקברות של הקיבוץ. המימצאים בשטח חיזקו את החשש כי כל הנעדרים ניספו בהתפוצצות.
ואולם ב'הגנה' ובפלמ"ח התקשו להשלים עם העובדה שזה כל מה שנותר מ- 13 הלוחמים. ב- 23 ביולי שידר 'קול ישראל': "היכן נמצאים 13 הלוחמים הנעדרים? רק השלטון יוכל לפתור את חידת העלם... אין להעלות על הדעת כי התפוצצות זו תשחק לעפר 13 לוחמים". ב- 5 בדצמבר 1946 כתב ישראל גלילי, ראש המטה הארצי של ה'הגנה', במכתב למשפחות החללים כי חלק מגופות הנעדרים נאספו על-ידי אנשי הצבא הבריטי שערך להם קבורה חשאית.
שמועות השווא הוסיפו להפיח שביב תקווה בקרב המשפחות. בינתיים הוקמה אנדרטה לזכר הנופלים סמוך לגשרי אכזיב. המשפחות חדלו כמעט לפקוד את קבר

האחים, שמצבתו כוסתה עפר וסביבתו צמחיית פרא. בציבור הרחב רווחה הסברה שתעלומה אופפת את גורלם של 13 הלוחמים.

הכוח יצא למשימה מקיבוץ מצובה עם רדת החשיכה, ב- 16 ביוני 1946. הלוחמים לבשו מדים ונשאו נשק בריטי במטרה להסוות את זהותם. בהגיעם סמוך לגשר חלפו בקירבת הכוח שלושה ערבים. נחמיה שיין רצה לתפוס ולקשור אותם עד גמר הפעולה. יחיעם וייץ העדיף לסלקם וגירש אותם בקללה באנגלית. קיימות גירסאות אחדות לגבי תגובת שלושת הערבים: אפשר שנמלטו לאחת החושות הסמוכות ולא עשו דבר, או הסתלקו לדרכם - בהאמינם שהמדובר בכוח אנגלי - ואולי סבו על עקבותיהם וסיפרו לזקיפים המוצבים על הגשר את מה שראו ושמעו? התעלומה נותרה בעינה גם לאחר תחקירים שערכו, לאחר הפעולה, ה'מסתערבים' של הפלמ"ח.

סמוך לשעה 23:00 הגיע הכוח לנקודת ההיערכות.

בעוד החוליות מתארגנות בהתאם לתפקידן והרתק נע לתפוס את מקומו, נפתחה לעברם אש מכיוון בלתי צפוי: מגג בית הבאר שעמד סמוך לקצהו הדרומי של גשר-הרכבת. לפי התצפיות המוקדמות היה מקום זה בלתי מאויש. ייתכן שהשינוי נבע מהמידע שקיבלו משלושת הערבים אשר נתקלו בכוח, וייתכן שהנוטרים החליטו לבלות את הלילה על הגג המאוורר של בית הבאר ולא בבניין המחניק של תחנת המשטרה (כפי שסיפרו בדיעבד ל'מסתערבים'). יחיעם וייץ נפגע ראשון. הקשרית-חובשת, זהרה לביטוב (האישה היחידה שהשתתפה בפעולה; נהרגה במלחמת העצמאות, כשטוסה הופל בהרי ירושלים) חשה לסייע לו אך פציעתו הייתה אנושה. חוליית הרתק השיבה באש לעבר הערבים, והחבלנים החלו לנוע אל הגשרים במטרה להכניס לפיצוץ. בינתיים נפצעו גם יהודה גביש וחיים מייצנר (מגן), שכן האש שכוונה לעבר לוחמי הפלמ"ח גברה, כתוצאה מהצטרפות זקיפי הגשר ונוטרי התחנה לירי. אותה שעה חסמו חוליות מהכוח את הכביש המוביל לגשרים מצפון ומדרום והרחיקו תושבים ערבים שהתגוררו באזור. נושאי המטענים הגיעו לגשר-הרכבת, אולם שלושה לוחמים בלבד הצליחו להגיע לגשר הכביש, (שתוכנן להיות הראשון שיפוצץ), מפאת האש הצפופה. נחמיה שיין קרא ללוחמים שהתקבצו סביב גשר-הרכבת להתפזר ולהגיע לעמדותיהם. ואז, כפי הנראה, פגע כדור באחד ממטעני חומר הנפץ מתחת לגשר-הרכבת, ואירע פיצוץ עז. השעה הייתה 23:05 גשר-הרכבת נהרס כליל. 13 לוחמים שנמצאו בקירבתו נהרגו.

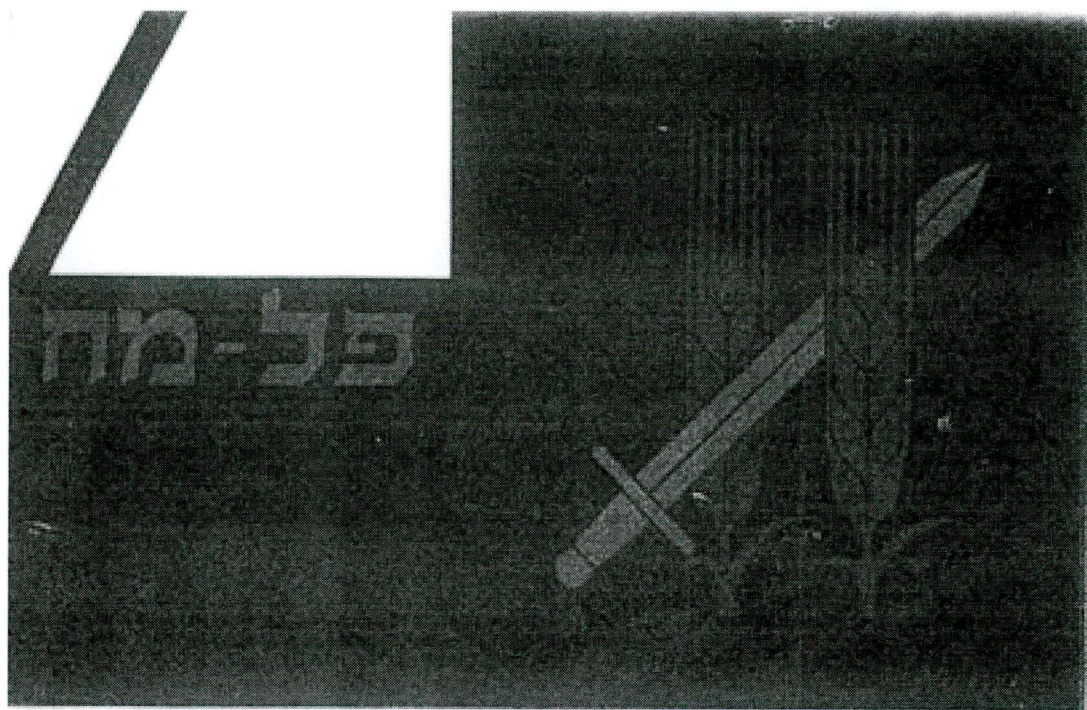
הנוטרים התארגנו לנסיגה בנקודת הכינוס, בפיקודו של סגן מפקד הפעולה, דולינסקי. למקום נקבצו 28 לוחמים. לאחר סריקת אזור גשר-הרכבת, במהלכה לא נמצאו ניצולים נוספים מהפיצוץ, פתח הכוח בתנועה מזרזת לעבר קיבוץ מצובה. התוכנית המוקדמת קבעה שבעת הנסיגה יתפצל הכוח לשתי קבוצות (הקבוצה השנייה אמורה הייתה לסגת לקיבוץ געתון). אולם לנוכח אובדן הלוחמים וארבעת הפצועים שהיו בכוח, החליט דולינסקי לוותר על הפיצול ולסגת במהירות ליישוב הקרוב ביותר.

בהגיע הכוח הנסוג למצובה, זכו הפצועים לטיפול רפואי. 17 לוחמים, ובכללם זהרה לביטוב שאיבדה לזמן מה את ראייתה, ושלמה, שנפצע ברגלו, נותרו בין חברי המשק. 11 לוחמים נוספים, ביניהם דולינסקי ושני פצועים קל, יוסף גדרון ויעקב ר. (ציולי), המשיכו לקיבוץ חניתה. שני הפצועים הובאו אל מערת גיר קטנה, וחבר מחניתה הופקד על הטיפול בהם. יתר התשעה נלקחו למערה אחרת סמוכה לחניתה, והסתתרו בה יומיים תמימים.

עם שחר הגיע למצובה חיים מייצנר כשהוא פצוע בצווארו ובבטנו: כשעה לאחר

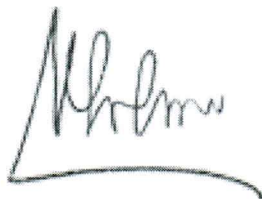
שהתעלף, עם פיצוץ הגשר, התעורר ועשה את דרכו בשארית כוחותיו לקיבוץ. בחלוף
שעתיים מהפיצוץ הטילו אנשי ביטחון בריטים מצור על מצובה. הם עצרו את
מייצגר ולאחר שהחלים מפצעיו העבירוהו לבית הסוהר בלטרון. נפילת 14 לוחמי
הפלמ"ח עוררה הד רב ביישוב. הקשיים באיתור גופות הנופלים הגבירו את עוצמת
הזעזוע. בגלל אובדן האנשים לא נפגע גשר הכביש בנחל אכזיב, והוא היה הגשר
היחיד אשר נותר על תילו בין הגשרים שהותקפו ב"מבצע מרכולת".

תעודת שירות בפל"מח

שם המצב	שם המשפחה הנוכחי	שם פרטי	שם המשפחה בפל"מח
1926	מס' תעודת זהות	כתובת נוכחית	שנת לידה
10/1944	יחידות	מחלקה	תאריך גיוס לפל"מח
תאריך העברת לימודים	תאריך גיוס מחדש	לימודים	
שירות שירות אחרונה בפל"מח	מדרגה בשנים השירות	תאריך סיום השירות בפל"מח	
נפל בפעולה במאבק ב-17.6.1946 תפקידים עיקריים בפל"מח			

יגאל אלון

מסביב יהום הסער
אך ראשנו לא ישח
לסקודה תמיד אנחנו
אנו פל"מח

/תאווה אוסיר קרבן עליה בחר פלאו ויצאנו לחפשי
 בחר חשוק וצר מלאו לכה ונקבון ישה לו אוסיר
 אומלל פניו חורים והוא צעם וכל השק שערות
 באשו ^{אשר תביעו} יצאו סתם ושער זקנו האיש צד למתניו.
 מבזבז לשלשם הצר בשקיעו פניו הקופרים והנצפים
 של האסיר המעצורים רגש בחילת ורחמים גם
 יחד, למחממה למפס, לפכור. במחן חת רוצו
 מחשבות נוצות, אלה חיס! מה בשעו ומה חטאתי? ו
 הנני חס ^{אשר תביעו} מפשע! והוא נואה בדמיונו את אשתו,
 את ילדיו הרבים והנערים, המצפים ומחכים לקואו.
 יאוש מר תקף אומלל. והוא חושב על גופו האר,
 על ימי שלוחיו ההולכים ובלים לאקוד, בחר כלאו
 הצר והאפל. הוא חושב אור מחשבותיו העיוות
 והנה נשא קול ציצים כפדים וצלצול צינור מסתחט
 הוא מתבונן ורגע המכירה הקד לחיים או לחות.
 רגש של צפיה. ומה נפתחה פלג הברזל האמורס
 בצאת אשך חסמה את הדרך לבא אל בני משפחתו
 חיקרים. סקיר בקור חם כתמים, חסון כארץ

לבוש גזרי שרצ נפנס וואלט לו סקוצת

שחרור. האוסיר לא תאמין למכאון שיטו

המחלום אם בהקף...

כמה בסנורים צמד האוסיר לקרני הסמש

המחזירות אשך לא היה רביל זקן זה זמן רק

כי קרן אור אחת לא חזרה אל חדרו.

נכנס ויוצא נכנס ויוצא צד אשר התרגל

אל אגור העולם ויוצא חפשי אל בני סיתו

האור היום...

מוסר בליות

בליות הפסחון המשיח נשמה. הלצים נכנסים
לכח בליות שאון והמלה מחשבת רבות החרוץ
באר היגוע נראו מעד לבנות עין, על גבולות
אחד כי אל תחשבו כילאו. התחשק לי לעמוד, אך הוצר הוא
בבית בי באוגרו יום שבו יום דבר ונחמד, מחמד ממי
החלף. כח טמא מסכנ אל אור העולם החוצה, החוצה
חצו. וגם ספרו. בליות הפסחון המשיח את שמות
המחזיקים יבסוק את מלך המשקל. המשיח הקדש סמל
היגוע נשמה. קצת את אלהותו ובעדו כח קח
עמיתו החוצה אל חדרו, בלם מניחם במקלות ודאוקנים.
מובילם לרצון אקרו חתלים, והנה "טרי" מביט. נצקת
לצחנות פולחנות את האדירי קדש! בלם! משיח! עזרו!
אמנם קבלה החתלה מסות נאמנה, אך בצלילה להמלה
אנו מחפשים בקיקיו הפלצים ובסעמי הצורית את החתלה
ועד נראה כי מחזק יש שחר מטיף, עכשו תכשיר
קדש! וצומח הזוש. צדקתו אמן בפל שח
בחרו לה. החתלה קפצה קפוצה עקרה ונפלה חסדו
מפסדת קין התיים וקין המות. צדק, יסודי כליות שחזק.

דמרת פנאס במסמרים וכאיתי את אושר חלתי.

קראתי למתי וכרתי קבר לחתולה. מסביב לקבר

שררה צומח זבילה מלאה עצה ויבון. פמחה

חמות צלזו מדיני והשקו את קבר החתולה.

הוי, חתולה חתולה סחתי לי על אושו עוללתי לך

צוהבו שפט. כלה! קול דמי החתולה צוהקום

מן האצמח-יסרוני כליות עזוד ומצ, י

שבת הדיות. בלילה חלומות חדים חללי

מאוז והלילה לא הוספת לך חזות חתולית.

לאבא היקר שלום רב!
אקוה שלא דאגת לי עד כה, הוכחה חותכת שאני נושם את אוירו של הקב"ה, קבלת ע"י
המכתבים ליהודה ששלחתי על-ידך.
בעקר אני רוצה להגיד לך שהחפש שלי נדחה, לכן אל תוסיף לדאג גם להבא.
קבלתי מכתב ממאיר בו הוא כותב לי שצמח השתחרר כבר מהצבא. למה לא כתבת לי על
כך? אבקש ממך למסר לי מה הוא עושה עכשיו, או מה הוא חושב לעשות בעתיד. כמובן,
ברך אותו בשמי על השחרור.
כמעט ששכחתי להודות לך על מברשת-השיניים ששלחת לי.
בדרך כלל, מה שלומך? האם מצב מחלתך הוטב?
מדוע אבנר לא כותב לי?
דרש בשלום כולם
החל בלולי וכלה בסבתא
שלך
בנך
דוד

לאבא היקר שלום!
מה שלומך? ומה שלומכם? מסר לי חדשות אם ישנן.
אבא, רציתי לבקש ממך שתשלח לי בדאר את מברשת-השיניים שלי ששכחתי בבית. כאן
אני אוכל להשיג מברשת רק בעוד חדש. על-כן אהיה אסיר תודה אם תעשה זאת.
מה עם שולי? האם הכנסתם אותה לגן? דרש בשלומה.
בזאת אסיים
שלך בנך
דוד

אבנר!
למרות שכעסת עלי קצת בירושלים, אבקש ממך להמשיך אתי בחליפת-מכתבים. בעיקר אני
רוצה לדעת מה מצבך בלמודים, ואת התקדמות הכתיבה שלך ככלל, זאת אוכל לעשות על-פי
מכתביך השלוחים אלי. כתב לי על כל מה שעולה ברוחך, מחלום יפה שחלמת ועד "בחורה"
יפה שתפשת. בנת?
שלך, דוד

ה' סיון תש"א. דברים הם חמשים אשר קח הערב המצבה המיוחדת
והם ידועים צומחים בצמח. מכיון שהמצבה המיוחדת
נכנס לתקן השלמות המקומית של הערב, נחשט כל האנשים חסד את עסקיהם
במחשבות, אלה מחשבות לקנות צמח, אכל, ואחר

כל מיני צמחים אחרים. ותנה המקרה פתאום
וצד צדו רק בהתחלת הערב, ובטו הא' בקצמה
לשאר המקרים: מן המרחק מה ממנו נראתה
מבונת אנשים וילדים בחצי האור, משמשה
הקולף דם ופצחוק צפוף קולה. נחשט-לחיות
המזל, ונתי מה נואת סוף? חבורה שלמה נאמרת
מסכה למעלה נכספה, בעלת-דש ונטיית זרין, אשר
ישבה פשוטת ואלהם האמצע החום, כשהוא מוחצת
חיה את עקבה הטאה שנשפה, ומכילה סליו
בצד אפוף כדל חסד אחר, ומצד טני שלוח
סרק זינח קצתם צדוף לסופים אותה, כשהוא
מחשבת משפחה סכס. ואנשים מלאים
שחק, פופים ולא נהום במקומות, ושל אומת כמה
וכמה סקטנים, טנין מצאו בו לשמח ולחיות
ולעצם לשונה נכספה אשר בהחציה לקנות
פרכי אכל בשל המצבה המיוחדת, נפלה ונאמרה
זה מתקלה, ונשבה עקבה המכה ויצא מחקומו
והאשם מתאמצת לקום ושמה סוף לחיל

הילדים, מנפחת האכילה כלם באומרת:

ש' כשין חסדו את גחתי צמחי הקשר' וז'
כדבר הזה לא יכלו הילדים להחליק
ויצאו וילעלו לה' חיתם שמהם ואחר
ד' אשר בא לעצמות שולח אסד דם סר

בידו, ופצחם פכיתם. והאשה שמה סניה
לפיתה, וכפחת פניה ופלקות לפתיה דלקה
בה' כי מקללת היא את הערב אשר בא
נפלה. ועתה נחצר ל"קבולו"

הילדים ~~אשר~~ ידו לא מספקו ~~לשם~~ לעצם
הבדת אסד, ודנה סוף חלופ מכלת אחת

נראתה שוב התקללות שם התנחל צוקה
בין שני גבחים בשנית השמחה, אשר אחס אחס

כיה בעל צוק ארץ ופאות אכזות צד בתפיל
והשן איש אכס תנועה ושמן, אשר ידן

נחתה אלה, ודף בזמן השמחה כד
של הערב, שהם כל מחוצים להגרימה

מששש ועל צ. הקצא המה המה
הקולטו הסדלים המלאים אכזות

כשאקלם מן הקדל הנשים לעצמיה בנותם
אכל דכסן שחמו ותמחו בסמחה כל הערב

הפחך - לא תאמנו לשמח איוצוכס:
הכיק סרף בין שני גבחי ישראל אלה

